

Er is een schreeuwend tekort aan seniorenwoningen. Met het sluiten van de verzorgingshuizen en de groei van het aantal ouderen is er grote behoefte aan geschikte woningen voor ouderen. Toch zit de oplossing hiervoor niet alleen in meer stenen. Daniëlle Harkes en Yvonne Witter van het platform ZorgSaamWonen schetsen in dit artikel een beeld van de ontwikkelingen in het land. Zij geven aan wat er nodig is om ouderen prettig te laten wonen en laten zien dat samenwerking, bewustwording maar ook oog hebben voor de woonomgeving van belang is.

TEKST: YVONNE WITTER & DANIELLE HARKES

BEELD: BERNARD SMITS/WBVG

BOUWEN VOOR OUDEREN: MEER DAN STENEN

► Er zijn de afgelopen jaren flink wat alternatieve woonvormen voor ouderen ontstaan. Het sluiten van verzorgingshuizen heeft dat een extra impuls gegeven. Er zijn woonvormen gericht op mensen die veel zorg nodig hebben, zoals kleinschalige wooninitiatieven voor mensen met dementie. Particuliere en sociale ondernemers zetten dergelijke woonprojecten op. Ook zijn er gemengd wonen projecten waarbij

verschillende doelgroepen bij elkaar wonen, zoals een mix van reguliere huurders, studenten, statushouders en mensen uit de maatschappelijke opvang. Met name de woongemeenschappen zijn erg in trek, de meeste speciaal voor ouderen, maar soms ook voor verschillende leeftijdsgroepen. Mensen zoeken vaker naar een vorm van gemeenschappelijk wonen waarbij zij voorzieningen delen en activiteiten met andere

bewoners ondernemen maar waar zij wel de nodige privacy en vrijheid hebben.

Soms zijn de woongemeenschappen door ouderen zelf opgezet, zoals de Akropolistoren in Amsterdam. Daar wonen in totaal 99 bewoners tussen de 55 jaar en ruim 90 jaar. Van de 86 woningen is de helft voor mensen in de sociale sector, de andere helft zijn vrije sector huurwoningen voor mensen met

Locatie vaak knelpunt

Het vinden van een geschikte, betaalbare locatie en de financiering zijn een groot knelpunt bij het realiseren van woonprojecten. Wat betreft locatie scheelt het als een gemeente locaties reserveert voor maatschappelijke projecten. Of bij gebrek aan grondposities afspraken met projectontwikkelaars en vastgoedbedrijven maakt over de aard van de projecten. In de woonvisies van gemeenten zou dit thema een plek moeten krijgen. Huurders zitten aan tafel met corporaties en gemeenten om

prestatieafspraken te maken en kunnen dit punt agenderen. Wat betreft financiering helpt de *Stimuleringsregeling Wonen en Zorg* beginnende burgerinitiatieven op weg. Daarnaast is er nog het *Ondersteuningsteam Wonen en Zorg* (owz) van de rvo (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). De adviseurs van dit team helpen gemeenten, corporaties en zorgaanbieders verder bij lokale vraagstukken op het gebied van langer zelfstandig wonen. Huurders kunnen hun corporaties

op deze mogelijkheid wijzen. De Taskforce Wonen en Zorg is er ook om gemeenten en hun samenwerkingspartners te ondersteunen.

Meer informatie

- www.taskforcewonenenzorg.nl
- www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/owz
- www.rvo.nl/subsidie-en-financiering/wijzer/stimuleringsregeling-wonen-en-zorg-swz

→ Burgerinitiatief Ecodorp Zuiderveld in Nijmegen, een woongemeenschap voor jong en oud.

een middeninkomen. Ook een vorm van gemeenschappelijk wonen zijn de hofjes waarvan het Knarrenhof in Zwolle het bekendste is. Hofjes van vroeger in een eigentijdse jas. Nog een voorbeeld van een woonvorm waar gemeenschappelijkheid voorop staat is het Thuishuis. Het Thuishuis is een huis voor (alleenstaande) ouderen met een smalle beurs die op een fijne manier met anderen oud willen worden. De 6 tot 8 bewoners van een Thuishuis hebben een eigen woonruimte en delen met andere bewoners gemeenschappelijke ruimtes. Ook realiseren andere partijen, corporaties, projectontwikkelaars, vastgoedbedrijven en beleggers vaker wooncomplexen met een vorm van gemeenschappelijkheid.

Over de auteurs

Daniëlle Harkes en Yvonne Witter, initiatiefnemers van platform ZorgzaamWonen, een landelijk kennisplatform voor de maatschappelijke opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn.
www.zorgzaamwonen.nl

Bewustwording

Ouderen zijn niet altijd goed op de hoogte van de alternatieve woonvormen. Ouderenadviseurs, seniorenmakelaars en verhuisadviseurs kunnen ouderen helpen met het oriënteren. Soms kan verhuizen een goede optie zijn maar soms hebben mensen hulp nodig bij andere zaken om zelfstandig te kunnen blijven wonen, zoals hulp bij vervoer. Ook kan de aanschaf van praktische hulpmiddelen het wonen in de eigen woning een stuk comfortabeler maken. In de IZI-ervaarwoning in Den Haag kunnen ouderen en hun familie maar ook professionals kennis maken met hulpmiddelen zoals een digitale deurspion en een ophoger voor de wasmachine. Bezoekers kunnen hulpmiddelen lenen en uitproberen. Er zijn in veel gemeenten dergelijke modelwoningen. Ook bieden steeds meer gemeenten samen met welzijnsorganisaties, corporaties, zorgorganisaties of huurdersplatforms, ouderenorganisaties voorlichtingsprogramma's aan. Ouderen staan open voor verhuizing als het alternatief betaalbaar is en zij er kwalitatief op vooruitgaan. Maar hoe ouder zij zijn, hoe meer zij opzien tegen de rompslomp.

Woonomgeving

Toch is het hebben van alternatieve woonvormen en op de hoogte zijn van de mogelijkheden niet genoeg om ouderen goed te kunnen laten wonen. Onze rijksbouwmees-

“ Het huisvestingsvraagstuk is breder dan alleen de woning ”

ter Floris Alkemade zegt niets voor niets: 'Een stad die goed is ingericht voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, levert een betere stad op voor iedereen'. Dat geldt ook voor dorpen en geldt ook op buurt- en zelfs straatniveau. Het huisvestingsvraagstuk is breder dan alleen de woning. Het gaat om het hebben van voldoende voorzieningen in de buurt, een toegankelijke en veilige buurt met mogelijkheden om anderen te ontmoeten en mee te doen. Het gaat om een groene omgeving die mensen uitnodigt om te bewegen en elkaar te ontmoeten. Dit vraagt van huurders, kopers, corporaties, gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties maar ook van de horeca, het MKB en verenigingen om samenwerking. De gemeente kan hier een coördinerende rol in vervullen maar het is een gezamenlijke opgave. ◀